

Raadsvoorstel

Portefeuillehouder(s)	wethouder G.J.M. Blom wethouder C.J.A. van Dorst MBA
Datum commissiebehandeling	19 oktober 2023
Datum raadsbehandeling	2 november 2023
Zaaknummer	929489
Onderwerp	Samen naar een groene, klimaat robuuste leefomgeving in 2050

Voorgesteld besluit

1. Het focusdocument 'samen naar een groene, klimaat robuuste leefomgeving in 2050' (bijlage 1) vast te stellen als beleidsregel in de zin van artikel 4;81 Awb, voor het stedelijk waterbeheer binnen de gemeente.
2. In te stemmen met het Gemeentelijk waterprogramma 2024-2027 (GWP-Arcadis) (bijlage 2) als achtergronddocument voor de technische en financiële basis en de regionale samenwerking.
3. In te stemmen met een gelijkblijvend tarief (m.u.v. de jaarlijkse indexatie) voor de rioolheffing voor de planperiode 2024-2027.

Publiekssamenvatting

Het gemeentelijk waterbeheer bevat heel veel technische en financiële uitgangspunten. Samen met het samenwerkingsverband Water en klimaatkring West (WKW) willen we sturen op een gelijkmatige opgave en aanpak. Door Arcadis is hiervoor in het Gemeentelijke Waterprogramma (GWP-Arcadis) een duidelijke visie en ambitie opgesteld met algemeen geldende leidende principes, die de samenwerking en de aanpak van gezamenlijk opgaven versterkt.

Als gemeente Moerdijk kiezen we ervoor om hier extra focus en duiding aan te geven om de in 2021 vastgestelde Klimaatstrategie gemeente Moerdijk (bijlage 3) te kunnen realiseren aan de hand van concrete maatregelen en uitwerkingsprincipes. De gemeenteraad onderschrijft deze aanpak door het focusdocument 'Samen naar een groene, klimaat robuuste leefomgeving in 2050', als het nieuwe beleidskader voor de gemeente vast te stellen. Hiermee kiest de raad ervoor om het stedelijk waterbeheer meer klimaat robuust te maken en water een belangrijk rol te geven in de integrale aanpak van de (openbare) ruimte als geheel.

Inleiding

Het huidige beleidskader, het vGRP Moerdijk 2021-2024 is eigenlijk nog vigerend. Ook dit plan is tot stand gekomen vanuit de samenwerkingsverband Water en klimaatkring West (WKW).

De basis: We hebben als gemeente een wettelijke zorgplicht voor afvalwater, hemelwater en grondwater. Ook hebben we een rol in de zorg voor oppervlaktewater en drinkwater.

In het verlengde van deze basisopgave hebben we als gemeente Moerdijk in 2021 al voor een hogere ambitie gekozen om, binnen de reikwijdte van de zorgplichten, bij te dragen aan gemeenschappelijke doelen zoals klimaatadaptatie, duurzaamheid en een gezonde leefomgeving. Dit is financieel mogelijk gemaakt door de keuze voor een duurzame financieringsmethodiek 'Sparen', zodat met ingang van 2021 voor het kostendekkingsplan is uitgegaan van:

- Een duurzame financiering voor de bekostiging van de rioleringszorg;
- Een klimaatscenario waarin de investeringsbudgetten voor verbetermaatregelen uit de basisvariant met 40% worden opgehoogd.

Deze extra stap, om de hogere ambitie mogelijk te maken, heeft meer tijd gekost en zorgde ervoor dat het vGRP voor Moerdijk een ingangsdatum had per januari 2021 in plaats van januari 2020 zoals bij de overige gemeente binnen de samenwerking.

De overige gemeente moesten hun beleidsplan voor het stedelijk waterbeheer, nu dus al wel herzien. Zij hebben nu, in het ter instemming voorliggende GWP-Arcadis, die inhaalslag op de ambitie gemaakt omdat zij op zoek moesten naar oplossingen voor de financiering van klimaatmaatregelen in de openbare ruimte en deze formeel moesten vastleggen. Met het nu ter instemming voorliggende GWP-Arcadis (beslispunt 2), sturen we als gemeenten weer (op enige lokale nuances na) op een gelijkmatige opgave en aanpak.

Als gemeente Moerdijk kiezen we er vervolgens wel voor om extra focus en duiding aan het regionaal opgestelde GWP-Arcadis te geven. Onze ambities voor het stedelijk waterbeheer zijn, onder andere door de in 2021 vastgestelde Klimaatstrategie Moerdijk, hoger geworden. Om deze te kunnen realiseren aan de hand van concrete maatregelen en uitwerkingsprincipes wordt u voorgesteld het focusdocument 'Samen naar een groene, klimaat robuuste leefomgeving in 2050' (bijlage 1) vast te stellen als het beleidskader voor het stedelijk waterbeheer binnen de gemeente.

De hierin verwoorden concrete maatregelen zullen jaarlijks terugkomen in jaarplannen, jaarrekening en onderliggende financiële stukken. Uw raad heeft hiermee concretere handvatten om de voortgang te beoordelen en te monitoren.

Beoogd effect

De gemeente is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de openbare ruimte en het woon- en leefmilieu. De voorzieningen voor stedelijk afvalwater, regen- en grondwater dragen in belangrijke mate bij aan een gezond leef-, werk- en leerklimaat zoals in de Klimaatstrategie is vastgesteld.

Met dit nieuwe beleidskader is er inzicht in de opgave, hoe we dit willen realiseren en financieren voor de planperiode 2024-2027.

Argumenten

Pro

1. *Water en bodem sturend:* De (beleids)ontwikkelingen op het gebied van klimaatadaptatie om ons heen maken dat we moeten stoppen met het aanpassen van de bodem- en watersituatie bij nieuwe ontwikkelingen: *water en bodem worden sturend*. Eeuwenlang hebben we geprobeerd de bodem en watersituatie naar onze hand te zetten, met wisselend succes. Stevigere maatregelen en duidelijkere keuzes zijn nodig om klimaatverandering en de gevolgen daarvan een goede plek te geven. Water wordt zichtbaar in onze openbare en particuliere ruimte en de definities van waterhinder en wateroverlast, zoals al opgenomen in het vGRP 2021-20204, worden bepalend voor welke maatregelen we wel en niet (meer) nemen.

2. *Integraal werken:* Wij gaan meer integraal aan de slag in onze openbare ruimte. We gaan de klimaatstrategie en de opgave in het stedelijk waterbeheer uitvoeren in samenhang met de opgave van andere beleidsvelden in de openbare ruimte, wegen en groen, en externe partijen zoals woningbouwcorporaties. Door integraal de opgaven aan te pakken is het mogelijk om minder verharding (tegen wateroverlast) aan te brengen en meer groen (tegen hittestress en waterberging) te realiseren. We pakken hiermee de oorzaak aan. En doen niet aan symptoombestrijding. Op deze manier gaan we samen de gemeente Moerdijk klimaat robuust en vooral ook leefbaar maken. Dit vraagt wel creativiteit in onze planningen, omdat hierdoor soms een niet voorziene inhaalslag voor de waterketen wordt gevraagd als gevolg van een noodzakelijke beheers of renovatie aanpak vanuit wegen of groen.

3. *Vaststelling Klimaatstrategie gemeente Moerdijk.* Door het vaststellen van de klimaatstrategie investeren we al in klimaatrobuuste maatregelen in de gemeente Moerdijk. Op diverse plaatsen zijn al pilots in projecten uitgevoerd, met verschillende waterbergende voorzieningen. Deze pilots monitoren en evalueren we door metingen te doen. Zo gaan we op zoek naar de beste manieren om water robuust vast te houden in een kleigemeente als Moerdijk.

Contra

Geen regionaal uitvoeringsprogramma. We delen steeds meer onze kennis met (regio-)partners en zetten in op subsidieregelingen. Het is balanceren tussen wat we willen en wat mogelijk is. De beschikbaarheid van vakbekwame mensen is een landelijk probleem en nieuwe instroom is er nauwelijks. Hierdoor is het heel lastig om een dekkend regionaal uitvoeringsprogramma samen te stellen en uit te voeren. De vakspecialisten hebben hun handen vol aan alle lokale uitdagingen. Het voeren van een meer eigen koers op basis van het focusdocument vraagt wel specifiek eigen kennis. Op dit moment is die binnen het team openbare ruimte aanwezig en benutten we die door de gekozen focus.

Alternatieven

U kunt besluiten het focusdocument 'Samen naar een groene, klimaat robuuste leefomgeving in 2050' (bijlage 1) niet vast te stellen en ervoor kiezen om het GWP-Arcadis (bijlage 2) vast te stellen als het gemeentelijke beleidskader voor het stedelijk waterbeheer binnen de gemeente. De leidende principes die hiermee vast worden gelegd zijn globaler omdat de regiogemeente hierin nog stappen moeten maken. Als gemeente Moerdijk dreigen we daarmee wat stil te vallen in het realiseren van de ambitie voor het klimaat en het robuust maken van het stedelijk waterbeheer.

Door het vaststellen van het focusdocument 'Samen naar een groene, klimaat robuuste leefomgeving in 2050' als het beleidskader kiest uw raad voor concretere uitvoering en handvatten om de voortgang te kunnen beoordelen en te monitoren.

Middelen

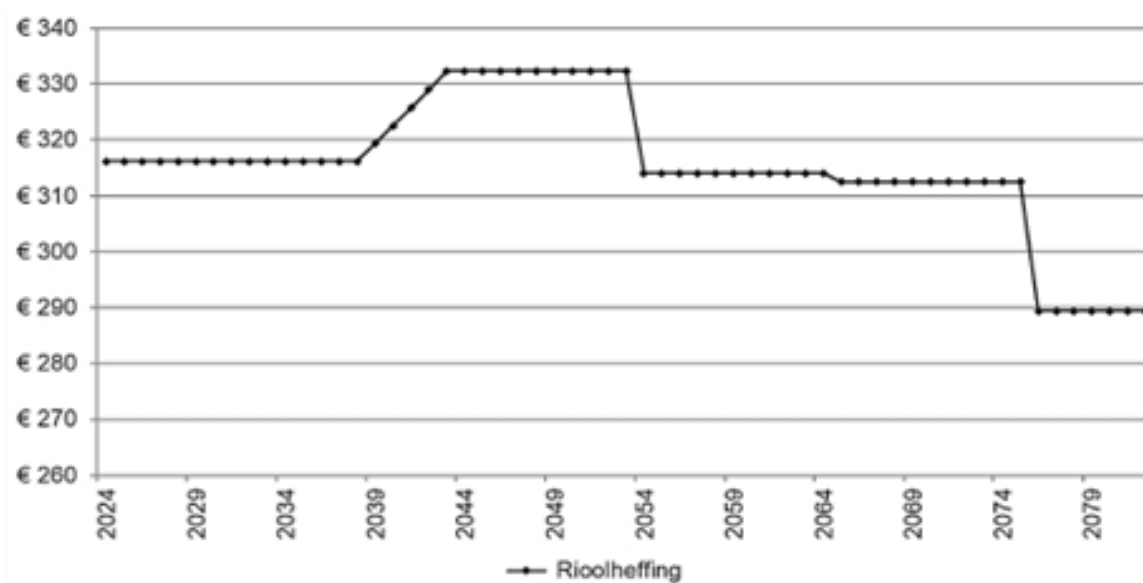
Om de uitgaven aan het stedelijk waterbeheer te kunnen bekostigen, wordt er binnen de gemeente Moerdijk rioolheffing geheven. Deze is onderverdeeld in twee verschillende beheergebieden, te weten:

1. *Stedelijk waterbeheer gemeente Moerdijk*
2. *Stedelijk waterbeheer Havenbedrijf Moerdijk*

Stedelijk waterbeheer gemeente Moerdijk

Wettelijk uitgangspunt is dat de kosten volledig worden gedekt vanuit de rioolheffing. In onderstaande grafiek wordt inzicht gegeven in de geprognoteerde ontwikkeling van de rioolheffing in de periode van 2024 tot en met 2027. Deze kan tot 2038 gelijk blijven met uitzondering van indexaties. Voor de periode daarna wordt een lichte stijging verwacht als gevolg van extra investeringen in de mechanische riolering omdat die een beperktere afschrijvingstermijn kennen om vervolgens weer te dalen. (Zie onderstaande grafiek)

U wordt hierbij voorgesteld in te stemmen met een gelijkblijvend tarief (m.u.v. de jaarlijkse indexatie) voor de rioolheffing voor de planperiode 2024-2027.

Grafiek 1: Verloop rioolheffing 2024 t/m 2080

Kantekening

Het verloop van de rioolheffing is een prognose. Het is zeker het streven en normaliter ook mogelijk op basis van de opgave van vandaag, om de tarieven voor de rioolheffing niet extra te laten stijgen. Echter het klimaat verandert en de technieken en oplossingen om te komen tot die groene, klimaat robuuste leefomgeving in 2050 veranderen en innoveren. Dit kan resulteren in een voorstel om de tarieven voor rioolheffing bij te stellen.

U wordt hierover als onderdeel van de beleidscyclus geïnformeerd en geadviseerd hoe hier mee om te gaan.

Stedelijk waterbeheer Havenbedrijf Moerdijk

De riolering op het haven- en industrieterrein Moerdijk is binnen de financiering van de gemeentelijke rioleringszorg een op zichzelf staand onderdeel met eigen inkomsten en uitgaven. De aanwezige riolering hier is in eigendom van het Havenbedrijf Moerdijk en voor de bekostiging van het beheer en onderhoud ontvangt het Havenbedrijf jaarlijks een deel van de inkomsten uit de gemeentelijke rioolheffing. Hiervoor wordt sinds de verzelfstandiging in 2017 in de gemeentelijke verordening voor de heffing en invordering van rioolheffing onderscheid gemaakt tussen de percelen die binnen het beheersgebied van het Havenbedrijf liggen en de percelen die zijn aangesloten op de gemeentelijke riolering.

Het Havenbedrijf Moerdijk heeft in 2022 een Assetmanagementplan riolering en water (bijlage 4) opgesteld waarin de meerjarenbegroting voor de riolering op het haven- en industrieterrein is opgenomen. De onderbouwing en verantwoording van de benodigde middelen is opgenomen het Assetmanagementplan Riolering en Water Havenbedrijf. Dit geeft invulling aan tariefstelling van de rioolheffing, de borging en de verantwoording van het waterbeheer op het haven- en industrieterrein Moerdijk (incl. het LPM) door het Havenbedrijf Moerdijk.

De voortgang en inhoudelijke verantwoording wordt als bijlage in de jaarrekening opgenomen.

Personele middelen

Er zijn op basis van het voorstel op dit moment, vooralsnog geen extra medewerkers nodig.

Communicatie

Met het focusdocument 'Samen naar een groene, klimaat robuuste leefomgeving in 2050' wordt extra focus en duiding gegeven om de in 2021 vastgestelde Klimaatstrategie Moerdijk om deze te kunnen realiseren aan de hand van concrete maatregelen en uitwerkingsprincipes.

De Klimaatstrategie gemeente Moerdijk is opgesteld na een uitvoerig participatietraject. Het GWP-Arcadis is in de basis een technisch uitwerking die zonder verdere participatie wordt opgesteld.

De uitwerking en realisering van de maatregelen in het focusdocument zullen zeker wel participatie vragen. De maatregelen zijn nieuw, vragen om een integrale kijk op de openbare ruimte en inzet van de inwoners zelf. Communicatie zal dus per onderwerp opgepakt worden.

Als onderdeel van het raadsvoorstel zal wel een persbericht opgesteld worden over de algemene doelstellingen en de opgaves van het nieuwe gemeentelijk stedelijk waterbeheer.

Vervolg

Vaststelling rioolheffing 2024 en verder

In de raadsvergadering van december zal met een apart voorstel het bedrag van de rioolheffing worden vastgesteld.

Omgevingsplannen

Door de vaststelling van het focusdocument als beleidskader wordt het ook vigerend ten aanzien van plannen en projecten. Dit betekent dat in de regels van een bestemmingsplan en/of omgevingsplan wordt opgenomen dat voor aspect water of klimaat getoetst wordt aan het focusdocument (incl. het GWP-Arcadis)

Ontwikkeling rekentool

Het komende jaar zal, in lijn van de rekentool van de gemeente Eindhoven, een eigen Moerdijkse rekentool ontwikkeld worden inclusief de juridische verankering. Mogelijk vraagt dit een separaat raadsbesluit. Uw raad zal in elk geval op de hoogte gehouden worden van de ontwikkeling van deze tool via een raadsinformatiebrief.

Bijlagen

1. Focusdocument 'Samen naar een groene, klimaat robuuste leefomgeving in 2050'
2. Gemeentelijk waterprogramma 2024-2027 (GWP-Arcadis)
3. Klimaatstrategie gemeente Moerdijk
4. Assetmanagementplan riolering en water 2023-2027, Havenbedrijf Moerdijk

Zevenbergen, 26 september 2023

Burgemeester en wethouders van Moerdijk,
de gemeentesecretaris, de burgemeester

ir. J.C. Slagboom

A.J. Moerkerke

RAADSBSLUIT

Raadsvergadering van 2 november 2023

De raad van de gemeente Moerdijk,

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 26 september 2023;

overwegende dat:

- Stedelijk waterbeheer meer is dan het in standhouden en verbeteren van de afvoeren van (hemel)water via rioleringen en het oppervlaktewater.
- Er een noodzaak is het stedelijk waterbeheer meer klimaat robuust te maken en water een belangrijk rol te geven in de integrale aanpak van de openbare ruimte.

gelet op:

- Beleidsontwikkelingen bij de overige overheden op basis waarvan water en bodem als sturend moet worden gezien zoals:
 - o de Kamerbrief over rol Water en Bodem bij ruimtelijke ordening (IenW nov 2022),
 - o Regionaal Water en Bodem Programma (RWP) 2022 – 2027 (Provincie Noord Brabant)
 - o Waterbeheerprogramma 2022 – 2027 (Waterschap Brabantse Delta)
- De vastgestelde Klimaatstrategie gemeente Moerdijk.

BESLUIT

1. Het focusdocument 'samen naar een groene, klimaat robuuste leefomgeving in 2050' (bijlage 1) vast te stellen als beleidsregel in de zin van artikel 4;81 Awb, voor het stedelijk waterbeheer binnen de gemeente.
2. In te stemmen met het Gemeentelijk waterprogramma 2024-2027 (Arcadis) (bijlage 2) als achtergronddocument voor de technische en financiële basis en de regionale samenwerking.
3. In te stemmen met een gelijkblijvend tarief (m.u.v. de jaarlijkse indexatie) voor de rioolheffing voor de planperiode 2024-2027.

Vastgesteld in de raadsvergadering d.d. 2 november 2023,
de griffier, de voorzitter,

H.M. Vonk-Schenkel

A.J. Moerkerke